

19.3.2018

Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja asetusta täydentäväksi yleiseksi lainsäädännöksi (tietosuojalaki)

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi tietosuojalaki. Lailla täydennetään ja täsmennetään EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (tietosuoja-asetus) ja samalla kumotaan henkilötietolaki sekä laki tietosuojalautakunnasta ja tietosuojavaltuutetusta.

Tietosuoja-asetusta sovelletaan kansallisesti 25.5.2018 alkaen ja samalla tietosuojalaki tulisi voimaan.

Lakivaliokunta on pyytänyt lausuntoa erityisesti seuraamusjärjestelmästä.

Tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain seuraamusjärjestelmä

Tietosuojuuudistuksen myötä perustetaan uusi kansallinen tietosuojaviranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu mm. antaa huomautus asetuksen vastaisista käsittelytoimista; antaa määräyksiä rekisterinpitäjille ja henkilötietojen käsittelijöille; asettaa väliaikainen tai pysyvä rajoitus tai käsittelykielto käsittelylle; määrätä hallinnollinen sakko tai määrätä tiedonsiirtojen keskeyttämisestä kolmannessa maassa olevalle vastaanottajalle.

Suomessa tietosuojaviranomaisena ja valvontaviranomaisena toimii ehdotetun tietosuojalain mukaan tietosuojavaltuutettu.

Tietosuojalaissa täsmennetään asetuksen oikeusturvaan ja seuraamuksiin liittyviä säännöksiä. Rekisteröidyllä on oikeus (21 §) saattaa asia valvontaviranomaisen käsiteltäväksi, jos hän katsoo, että käsittelyssä rikotaan lainsäädäntöä. Tietosuojalaissa säädetään tietosuojavaltuutetun oikeudesta määrätä uhkasakko (22 §).

Hallinnollisista sanktioista ehdotetaan säädettäväksi (25 §) kansallisesti niin, että tietosuoja-asetuksen mukaisia hallinnollisia seuraamusmaksuja ei voida määrätä valtion viranomaisille, valtion liikelaitokselle, kunnalliselle viranomaiselle, itsenäisille julkisoikeudellisille laitoksille, eduskunnan virastolle eikä tasavallan presidentin kanslialle.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että seuraamusmaksuja ei ole tarpeen tässä vaiheessa ulottaa koskemaan viranomaisten henkilötietojen käsittelyä, sillä viranomaisia sitoo hallinnon lainmukaisuusvaatimus ja viranomaisten on muutoin myös noudatettava hallinnon yleislakeja. Uhkasakon asettamismahdollisuus on olemassa myös suhteessa viranomaisiin. Rajauksen seuraukset arvioidaan erikseen myöhemmässä vaiheessa.

Kuntaliiton kannanotto seuraamuksiin

Suomen Kuntaliitto yhtyy hallituksen esityksessä esitettyihin perusteisiin hallinnollisen sakan soveltamisalan rajaamisesta. Lisäksi tuomme esiin, että henkilötietojen käsittely viranomais-toiminnassa perustuu varsin pitkälle rekisterinpitäjälle säädettyihin lakisääteisiin tehtäviin, joloin henkilötietojen lainvastaiseen käsittelyyn mahdollisesti liittyvä ansaintalogiikka myös väärinkäyttötapaauksissa puuttuu. Mittaavien ja rangaistusluonteisten hallinnollisten sakkojen pelotevaikutus onkin ensisijaisesti osoitettu rekisterinpitäjiin, joiden osalta henkilötietojen lainvastainen käsittely voi liittyä tulojen kasvattamistavoitteisiin.

Valvontaviranomaisella on runsaasti keinoja hallinnollisen sakon lisäksi puuttua lainvastaiseen tai puutteellisen henkilötietojen käsittelyyn. Näiden todellinen tehokkuus riippuu kuitenkin pitkälti valvontaviranomaisen resursseista ja kyvystä puuttua tilanteisiin myös ennakoivasti. Kiinnitämme huomiota TATTI-työryhmän mietinnön liitteenä olevaan valvontaviranomaisen omaan arvioon resurssitarpeistaan.

Oikeusministeriössä on vireillä selvityshanke liittyen rangaistusluonteisiin hallinnollisiin seuraamuksiin. Yhdymme hallituksen esityksessä todettuun julkissektorin rajauksen arviointitarpeeseen ja katsomme, että arvioinnissa tulisi hyödyntää Oikeusministeriön hallinnollisia seuraamuksia koskevan selvityksen tuloksia.

SUOMEN KUNTALIITTO

Arto Sulonen
johtaja, lakiasiat

Ida Sulin
johtava lakimies